

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Hvordan lede i eleven-som-subjekt skolen?

Erlend Dehlin

Fredag 12. februar 2021

“

Until the student is understood and treated as an intentional agent in his or her learning, it should not surprise us that he or she often lacks both the will to excel as a learner in the setting of the school and the willingness to accept much, if any, responsibility for this harmful state of affairs.

- Fenstermacher, 2006

Kompetanse

«Eleven som subjekt-skolen»

Dybdelæring

Skoleledelse?

Ukjente
problemer

Kritisk
refleksjon

Utholdenhet

Eleven

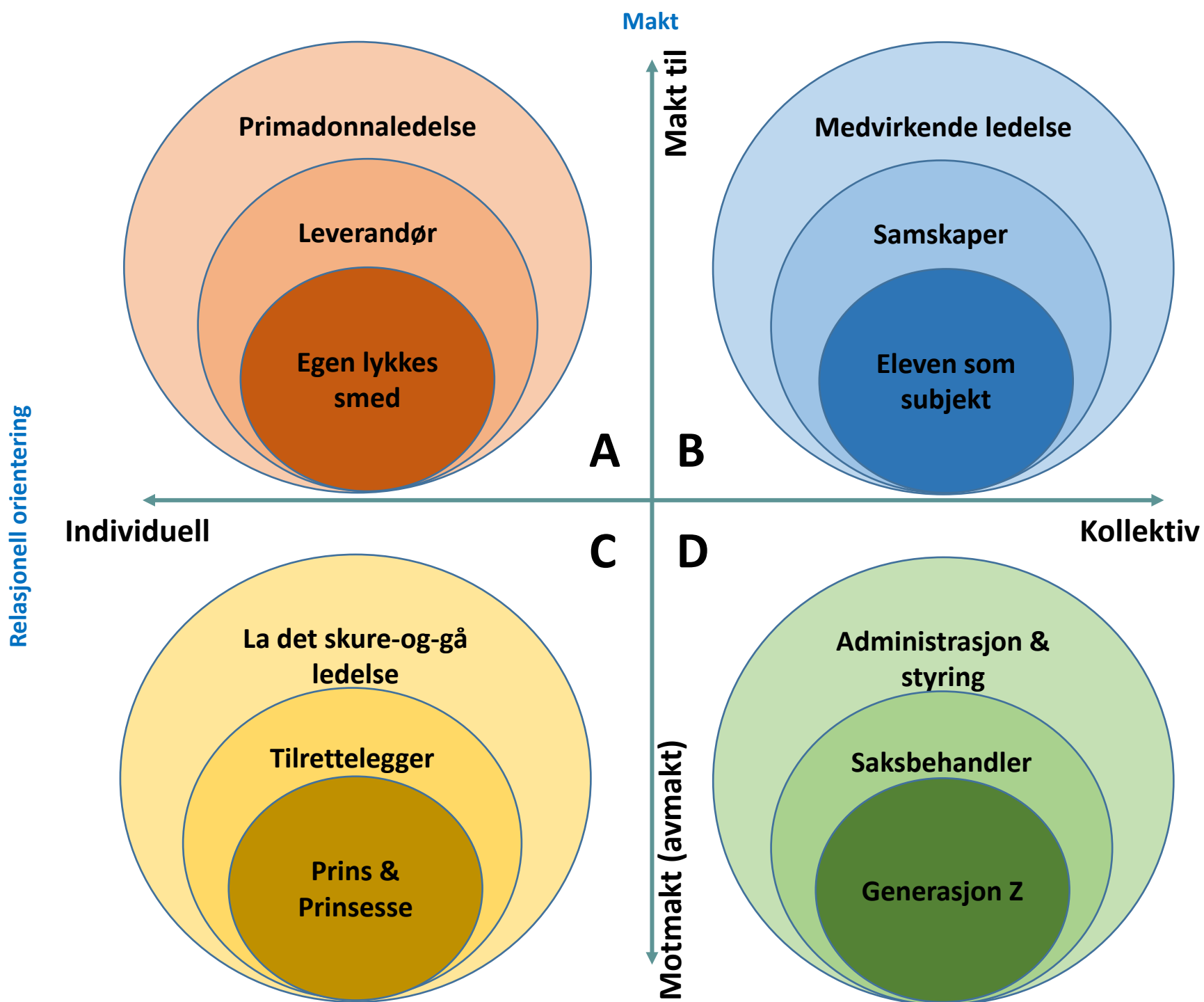
Elev-
medvirkning

Veileder-
rollen

Kollektiv
læring

PLF

Læreren

Fra: «Ledelse av lærernes profesjonelle læringsfellesskap i 'eleven som subjekt-skolen'» (Dehlin & Jones, forthcoming)

Utdanningssektor i dag – noen spenningsfelt

1. Bestiller-leverandørmodell
2. Styring
 - mistillit?
3. Hvordan bidra til lærerens **autonomi**?
4. Strukturer, rutiner og regler

1. Partnere i læring & utvikling
2. Medvirkning
 - tillit?
3. Hvordan bidra til **kollektiv** læring?
4. Hvordan skape **strukturer**, **rutiner** og **regler** som «lever» og som bidrar til felles læring?

Organisering i kommunen/skolen anno 2020?

Taylors prinsipper (samlebåndsorganisering):

- **Arbeidsdeling**: Flytt alt ansvar for organisering av arbeidet fra læreren og over på ledelsen
- **Stillingsinstruks** og **pedagogisk plattform**: Vitenskapelige metoder må tas i bruk (i.e. spesifisering av oppgaver og målinger av produktivitet)
- **Seleksjon**: Velg den personen som er best egnet til å utføre den enkelte jobben
- **Opplæring**: Lær læreren opp til å utføre arbeidet effektivt
- **Kontroll**: Overvåk hvordan arbeidet blir utført

Taylorisme

versus

Eleven er selvstendig
og sosialt subjekt;
ikke et objekt eller
produisert output

- Elevmedvirkning

- «Elevene skjønner ikke at de driver med elevmedvirkning» (lærer)
- «Lærere tar ikke imot våre forslag, de sier de ikke har tid til det eller at de har allerede planlagt alt» (elev)
- «Elevene kan allerede argumentere...hvorfor *har* den agendaen kommet?» (lærer)
- «Når ungene tar litt grep så skjer det ting underveis som vi ikke hadde tenkt på» (lærer)
- «I noen fag er det lettere enn andre å la elevene medvirke, og likevel oppnå kompetansemålene» (leder)
- «Noen synes det er veldig greit å ha med elevene, mens andre synes de vil ha kommando, de vil ha kontroll» (leder)

Individuell fordypning («nerd») og egendreven resultatjakt (karakterer)

Eleven er aktiv part i egen undervisning

Relasjonell orientering

Jeg er min egen lykkes smed, manøvrerer i systemet og lager min "karriere" på egen hånd

Jeg finner min stemme i møte med andre elever, lærere og ansatte ved skolen for øvrig

Individuell (orienterer seg bort fra et fellesskap)

Kollektiv (orienterer seg mot et fellesskap)

Negativ

Fri fra styring

Jeg vil ha viljen min, jeg vil «gjøre sjøl»

«Jeg er en del av et "vi" som vil ha viljen vår; dere kan ikke bestemme over oss»

Du bestemmer ikke over meg, la meg være, jeg gjør det på min måte eller ikke i det hele tatt!

Elevrådssak: «Kake» i kantina

Makt

Makt til

Positiv

Fri til å skape

Motmakt (avmakt?)

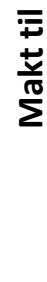
- «Det kan være veldig gjennomgripende om de skal ha påvirkning på alt, da som lærer kan det føles som at du har forlatt kontroll og oversikt» (**leder**)
- «Det kan sitte ganske dypt om du har en måte å undervise på, som du egentlig har god erfaring med, du har fått gode resultater...det kan hende at du kjenner at du må endre deg ganske mye, og dette er en utfordring for flere...kanskje slippe litt kontrollen i klasserommet» (**leder**)
- «De er vant til å gjøre det sånn, og det har fungert før, men det er ikke så sikkert at det fungerer for alle» (**elev**)
- «Noen lærere er litt sånn «Det her har fungert bra i ti år, det fungerer bra i ti år til», det er sånne holdninger» (**elev**)
- «Kanskje spørsmålet er hva som er elevenes sin jobb og hva som er lærernes sin jobb? Det er forskjellige stil på forskjellige skoler; hvor mye lærere har lov til å virke inn, hvor mye frihet de opplever» (**lærer**)

Lærere leverer skreddersydd, individuell undervisning, og elever produserer suksess

Lærere skaper undervisning sammen med hverandre og elevene (PLF?)

Makt

Makt til

Makt til å skape

Jeg er min egen lykkes smed, manøvrerer i systemet og lager min "karriere" på egen hånd

Jeg finner min stemme i møte med andre elever, lærere og ansatte ved skolen for øvrig

Relasjonell orientering

Individuell (orienterer seg bort fra et fellesskap)

Kollektiv (orienterer seg mot et fellesskap)

Fri fra styring

«Jeg vil ha viljen min, jeg vil «gjøre sjøl»»

«Jeg er en del av et "vi" som vil ha viljen vår; dere kan ikke bestemme over oss»

Motmakt (avmakt?)

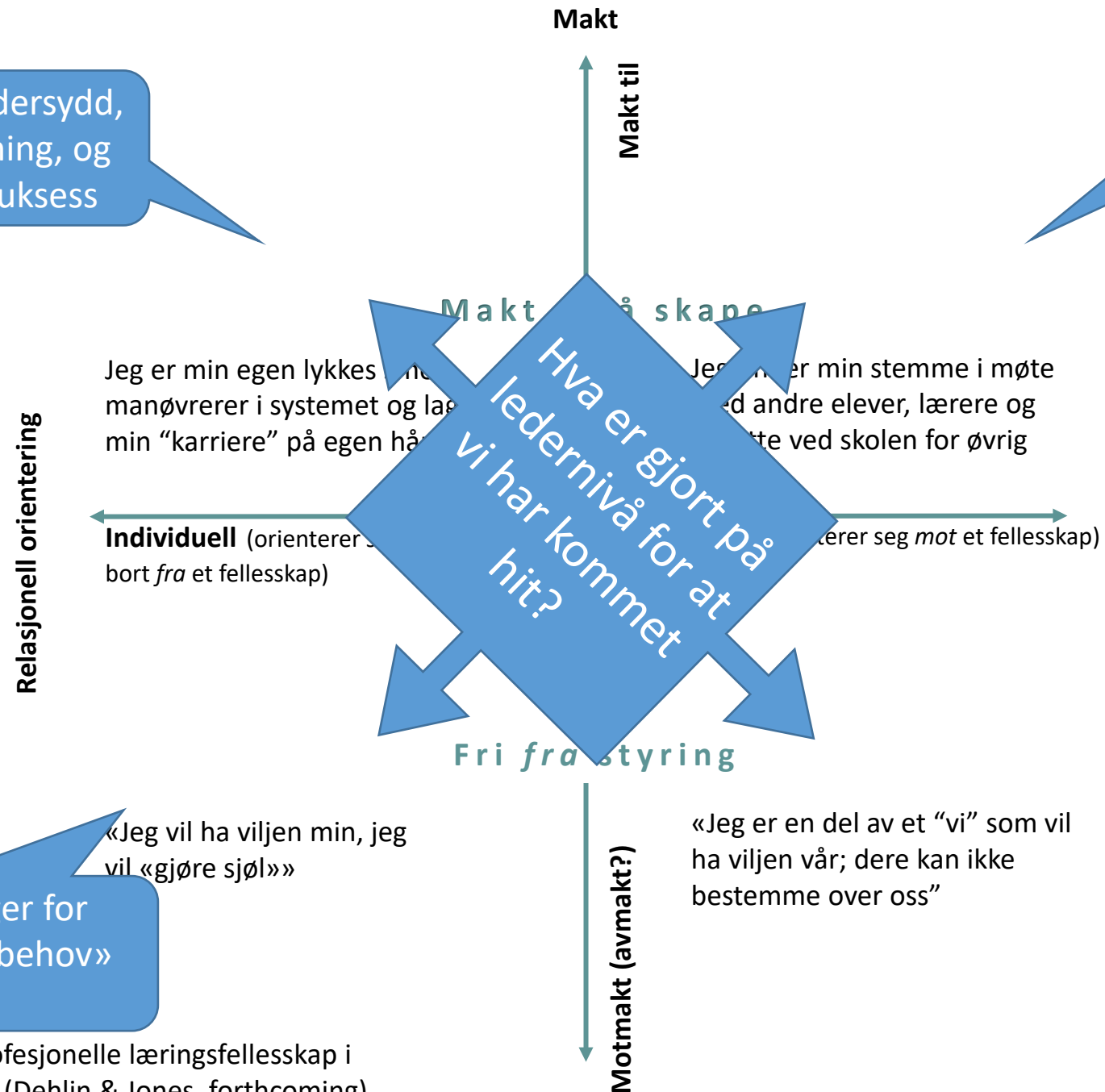
Lærere tilrettelegger for elevens ønsker og «behov» (krav?)

Lærerne som saksbehandlere

Fra: «Ledelse av lærernes profesjonelle læringsfellesskap i 'eleven som subjekt-skolen'» (Dehlin & Jones, forthcoming)

Lærere leverer skreddersydd, individuell undervisning, og elever produserer suksess

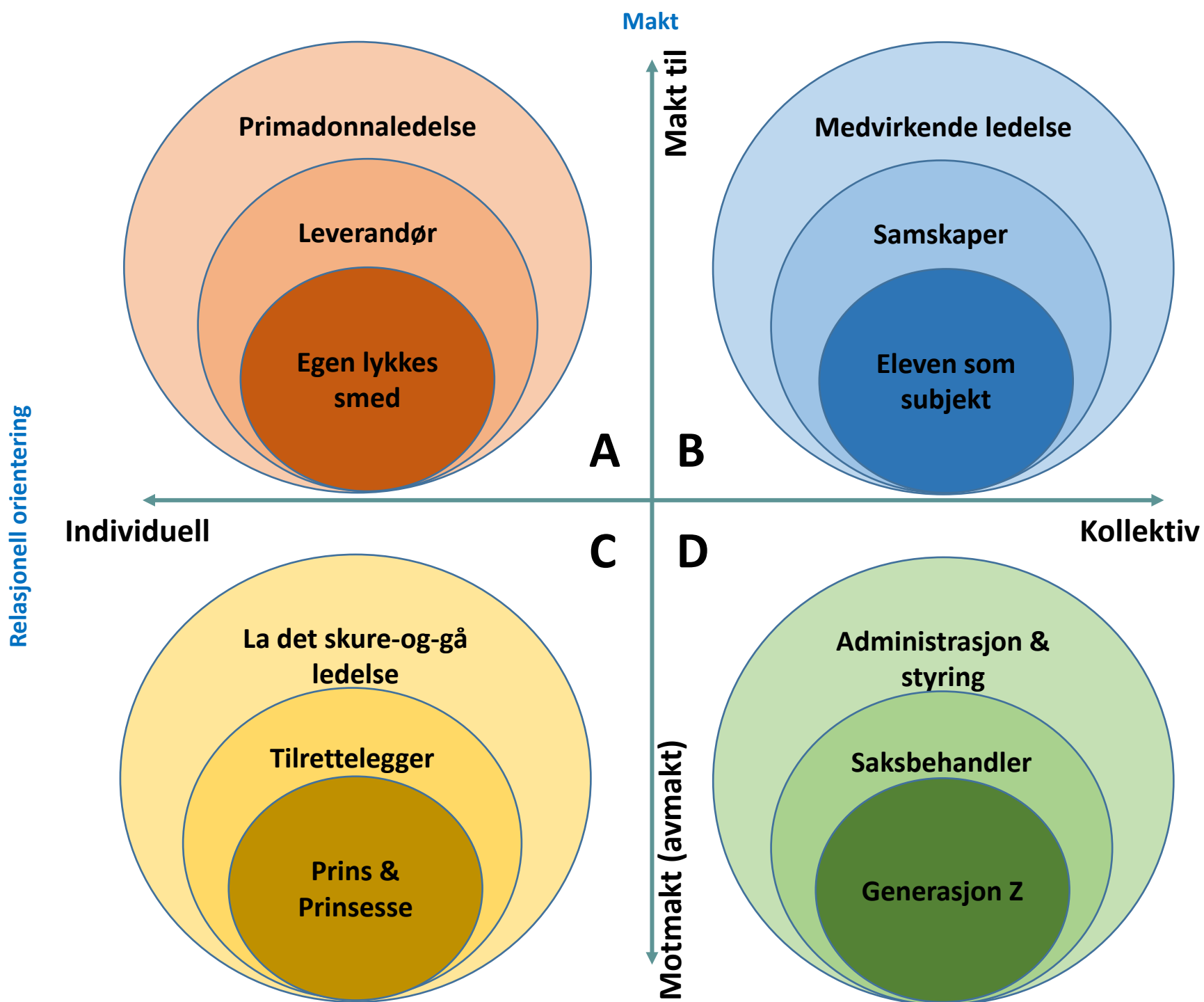
Lærere skaper undervisning sammen med hverandre og elevene (PLF?)

Lærere tilrettelegger for elevens ønsker og «behov» (krav?)

Lærerne som saksbehandlere

Fra: «Ledelse av lærernes profesjonelle læringsfellesskap i 'eleven som subjekt-skolen'» (Dehlin & Jones, forthcoming)

Fra: «Ledelse av lærernes profesjonelle læringsfellesskap i 'eleven som subjekt-skolen'» (Dehlin & Jones, forthcoming)

Hva er det modellen kan hjelpe oss med å forstå?

Hvordan er modellen nyttig i praksis?

Hva må vi passe på, og være oppmerksomme på, når vi bruker modellen?

Kompetanse

«Eleven som subjekt-skolen»

Dybdelæring

Skoleledelse?

Ukjente
problemer

Kritisk
refleksjon

Utholdenhet

Eleven

Elev-
medvirkning

Veileder-
rollen

Kollektiv
læring

PLF

Læreren